

Καλώς ήλθατε στο Ιράν

Το Ιράν αποδείχτηκε η πιο φιλόξενη χώρα
που έχουμε επισκεφτεί μέχρι σήμερα.
Όμως, γιατί τόσοι φοβούνται να ταξιδέψουν εκεί;

ΤΟ κλίμα είναι ζεστό και ξηρό και η ατμόσφαιρα χαλαρή εδώ, στη Γιαζντ, μια πανάρχαια πόλη ανάμεσα σε δύο ερήμους στο νοτιό κέντρο του Ιράν. Είμαστε σε ένα παλιό αρχοντικό που έχει μετατραπεί σε ξενοδοχείο με εσωτερική αυλή και καγάτι γεμάτο χαλιά. Δε χρειάζεται να κάνεις τίποτα εδώ για να αισθανθείς ότι είσαι αιλού. Αρκεί να φύγεις δύο στενά πιο πέρα, για να καθείς πίσω στους αιώνες. Η παλιά πόλη της Γιαζντ, κτισμένη εξ ολοκλήρου από τούβλα λάσπης, είναι μια από τις αρχαιότερες που έχουν μείνει ζωντανές σε όλο τον κόσμο. Κάπου εδώ, ανάμεσα σε ένα κείμενο που πρέπει να χωρέσει τις εμπειρίες ενός μήνα και σε έναν πολιτισμό που γέννησε την αρχαιότερη γνωστή θρησκεία, τα ζωροαστρισμό, προσπαθούμε να πάσσουμε το νότιμα αυτής της υπέροχης χώρας.

Τελικά, τι είναι το Ιράν;

— ΑΚΗΣ ΤΕΜΠΕΡΙΔΗΣ, Α.Τ., ΒΟΥΛΑ ΝΕΤΟΥ —

Τουρκία για προθέρμανση

Είναι παράδοξον να είσαι κοντά δέκα μίνες στους δρόμους, κιώμωναν τινάχιες ξοφλημένος-ως ταξιδώτης-έπειτα από μόνο ενάμιση μίνια στην Ελλάδα. Με παραπάνω κιλά και με εκείνη την απαισιοδοξία που το περιβάλλον σου μεταδίδει. Πού πας τώρα; Δε φοβάσαι το Ιράν και το Πακιστάν; Κι αν κολλήσεις μικρόβια στην Ινδία; Κι οταν γυρίσεις τη θαλάσση; Γιώς θα προσγειωθείς στην ορμά ζωής; Τέτοια ερωτήσιμα-από φίλους μάλιστα- είναι που σου τασκίζουν, ανόχι το θικό, τα νεύρα! «Προσπέρνα», που λέει και ο Στράπτης...

Κάπως έτσι φεύγουμε «σκουριασμένοι» από τη Θεσσαλονίκη. Χωρίς κέφι, ομολογούμένως. Κάνουμε μία στάση στο Νέστο και μετά αρχίζεινα ρίχνειτο λουόμια. Έχει βραδάσσει θανάτουμε στα σύνορα. «Να μείνετε εδώ» μαζέλει θανάσιστο αστυνομικός. Όχι, θέλουμε να έκοψουμε τούμπούμε από την Ελλάδα. Βράδυ με βροχή. Πρώτη νύχτα, ανοίγουμε τη σκηνή και κιμφόρμαστε σε βενγιάναδικο, στο δρόμο προς το Τσανάκαλε. Έτσι, γιανα μπούμε με τη μία στα βαθιά.

Το πέρασμα από τη παράλια της Μικράς Ασίας είναι σε fastforward. Μόνο για να βρειτα σπίτια των παπούδων του αξέχεινα περιπηθείκανες από το Τσανάκαλε μέχρι τη Σμύρνη. Όλα είναι τόσο «δικά μας», η φύση, το Αιγαίο, τα χωριά, που νιώθεις σαν να μην έψυχες από την Ελλάδα. Μόνο οι μιναρέδες κάνουν τη διαφορά. Έτσι, μετά την κοσμοπολίτισσα Σμύρνη, παίρνουμε το δρόμο για την Ανατολία. Παμούκαλε, Ικόνιο, Άγκυρα και απόκειται Καππαδοκία. Το κατάξειρο οροπέδιο της Ανατολίας σε υψόμετρο 1.000-1.200 μ.- είναι μονότονο, αλλά ταξιδιάρικο. Όσο για την αισθητική της τουρκικής επαρχίας; Καλοί δρόμοι με υποσίδα στη μέση, στρατόπεδα παντού, τερατώδεις πολυκατοικίες στα περίχωρα των πόλεων και μαγαζιά με τεράστιες πινακίδες και μιναρέδες - αυτή είναι η καρτ ποστάλ της τουρκικής επαρχίας. Το ρεπεράζ διακόπτεται στην Καππαδοκία. Εκεί αρχίζει το γύρισμα. Στρατόπεδεύουμε στο Γκιόρεμε για τέσσερις ημέρες και δε λέμε να ξεκαλίζουμε. Λίγο το σουρεάλ τοπίο, με τους πιφαστειογενείς κωνικούς σχηματισμούς, λίγο ο πολιτισμός που έχει αναπτυχθεί εκεί από τους παλαιοχριστιανικούς χρόνους, λίγο οι ξεριζωμένες - από την ανταλλαγή των πληθυσμών - ελληνικές παροικίες, που έχουν αφύσιες πίσω τους αρχοντικά και εικκλοίσες σκαμμένες στο βράχο, σε κάνουν να ανακαλύπτεις κάθε ώρα και κάτια και νύριο. Όμως, πιο πολύ σε κερδίζει μειλικά ευγένειατων Τούρκων. Σε μια 100% τουριστική περιοχή, ο Τουρκαλάς παραμένει πιο αγνός από τον αντίστοιχο... Ελληναρά. Δε σε βλέπεισαν ζωντανό ευρώ, δε σου πουλάει μόρι, σου ανοίγειεινόλατο στην πόλη του και συνάθελεινα σου δώσει - παράνα σου πάρει - κάτι: ένα φλιτζάνι τσάι, μία φραντζόλα ψωμί, μία πτηλοφορία, έναναζάρ πιπονσούκ (φυλακτό για το κακό μάτι), μία καλή κουβέντα, τέλος πάντων. Ειδικά όταν πεις ότι είσαι Γιουνάν.

Απότο Σιβάς και μετά, αντιλαμβάνεσαι ότι είσαι πλέον στα βάθιτης Ανατολίας. Μόνο νταλίκες για το Ιράν προστεράνες, πλέον. Σκληρός τόπος αυτός, γεμάτος άγονα - κινομένατα περισσότερα - βουνά. Έντονο το κουρδικό στοιχείο εδώ, που φυσικά τώρα καταπιεσμένο. «Ο Ερντογάν δεν είναι δημοκράτης» μαζέλει ένας Κούρδος. Πες τα, καρντάσο μου! Μέχρι το Ερζερούμ μανατάμε συνεχώς στρατιωτικά φορτηγά που μεταφέρουν άρματα μάχης από την επίθετη - ξεκαθάρισμα στο κουρδικό τμήμα του Ιράν. Οι μόνοι τουρίστες που φτάνουν στη βορειοανατολική εσωτερική χώρας το κάνουν για να αναρριχθούν στο Αραράτ, το ψηλότερο όρος της Τουρκίας. Όταν διακρίνεις στα αριστερά τη χιονισμένη κορυφή μέσα από τα σύννεφα, σημαίνει ότι έχεις φτάσει στα σύνορα με την Αρμενία και το Ιράν.

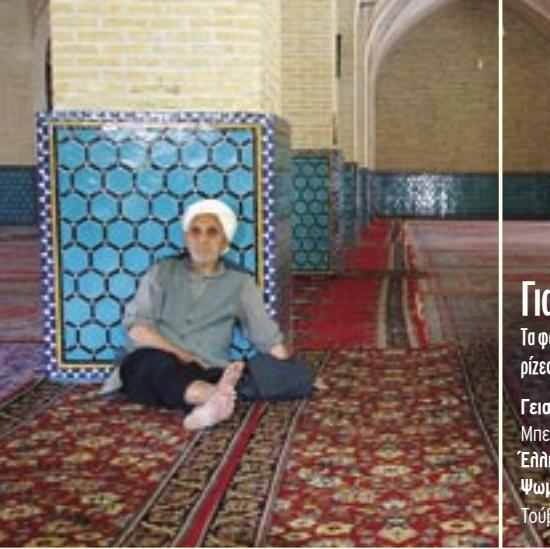
Η ζώνη μια ισλαμική «δημοκρατία»

Είμαστε κάπως σφριγμένοι οι ταντούνισμε στο Ιράν είναι παλιθεία. Η κύρωση είτε υπό καθεστώς οικονομικού εμπάργκο, μιας και ανήκει στον «έξοντα κακού», κατά τη βλακόδηρη πόση του Μπους. Έχει έναν ακραίο πρόεδρο, τον Αχμαντίνεζάντ, οι διπλωματικές σχέσεις με τη Δύση είναι γενένει κομμένες και οι φίμεγγια για την ανάπτυξη πυρηνικού οπλοστασίου δίνουν και πάρνουν στα διεθνή μέσα. Μπαίνοντας, η Βούλα φορά ένα σαρίκι, ενώ κρύβουμε καλά τα laptop, τις κάμερες και τα δορυφορικά, για να μη μυριστεί κανείς τη δημοσιογραφική μας ιδιότητα. Στα σύνορα ξεδύσουμε μιά μιση ώρα για διατυπώσεις, αλλά είναι δύλιο πολύ φιλικό. Μόνο ανέχουμε αλκοόλ μας ρωτούν - αφού απαγορεύεται διάροπτάου στη χώρα, και μας ανοίγουν την μπάρα να περάσουμε.

Η πρώτη πάτωση από το Ιράν; Η κακογουσιά που επικρατεί σε κάθε πόλη. Κτίσια εκτρώματα, πλατείες με κτηγχυτά και φωτογραφίες πρώσων με το Ιράν και των «αιγαιοπόλεων» παντού. Τα μαγαζιά είναι πολλά, αλλά φίρμες πολυεπιθυμών δε βλέπεις - λόγω εμπάργκο, φυσικά. Οι δρόμοι είναι καλοί. Κυκλοφορούν ακόμη παλιά Hillman (Ρεϊκαν εδώ) αλλά και τα πιο σύγχρονα Peugeot 405 και Kia Pride, εγχώριας φυσικά κατασκευής.

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ

- Να έχετε μετρόπα μαζί σας. Τα ATM δεν είναι συμβατικά με το σύστημα VISA/Cirrus.
- Στις αυστητές το χαρτί είναι περιπτώ.
- Πανούν υπάρχει λόγω για την πιστείς.
- Σύμφωνα με το πιτάμη (κώδικας ενδιμασίας), ο γυνάκης πρέπει να καθίσει δημόσιας τα μαλλιά και όλα τα μέρη του σώματος, με εξαίρεση τα άκρα. Οι καμπύλες δεν πρέπει να διακρίνονται!
- «Ταράφ» πλέγεται ο κώδικας ευγένειας στο Ιράν. Αν ας προσφέρουν κάτι δυοτάν, αρνηθείς το δυο, τρεις φορές πριν το δεκτείτε τελικά.
- Γυναίκες και άνδρες δεν ανταπλάσουν κειραφία.
- Σε καμία περίπτωση μην ασκήσεις κρηπικά στον Χαμενέΐ και στο ισλαμικό σύνταγμα της χώρας.
- Να οδηγήσετε αρμυτικά. Βγαίνουν από παντού επίπλωνς ότι ο άνθρωπος θα φρέναρε.
- Κανείς δε θέτει να μπήσει σε σπύχημα.
- Οι επιθύμεις σχέσεις, το σεξ με ξένους και η ομοφυλοφίλη θεωρούνται πονικά αδικήματα. Οι περιπτώσεις δημοφύλων απαγορεύονται.
- Το απόκρια και τα ωραϊκά είναι κολπάσμα. Μη κοιλούντα μπήρανται σε κολπάσμα. Μη προσκοπίζεις στην περιφέρεια της πόλης.
- Προσοχή στις τιμές! Οι νιόποι αναφέρονται σε τουμάν (=10 ριά).
- Διάφορα site (βλ. youtube) είναι μπλοκαρισμένα. Κάτια «κλίκ» στο www.909.us για να μπείτε παντού!

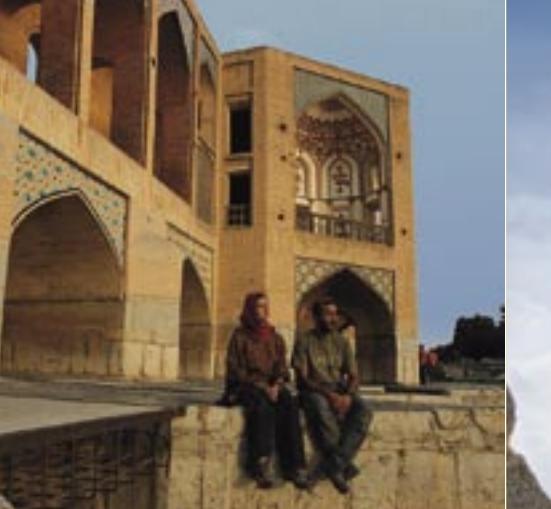
Για να τα μιλάτε... φαρσί!

Τα φαρσί (περσικά) είναι η επίσημη γλώσσα του Ιράν. Αρκετές ρίζες είναι κοινές με τα επίδιπλα, π γραφή όμως είναι φραγκή.

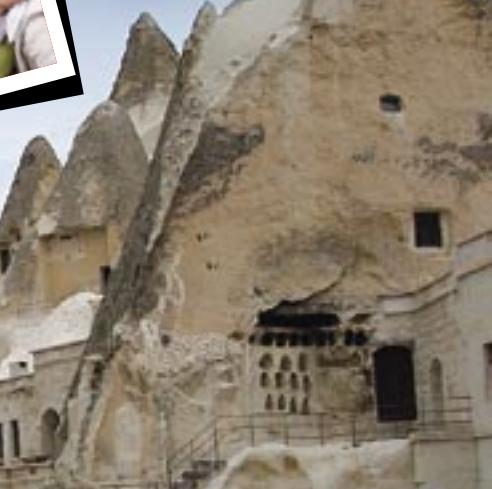
Γεια: Σαλάμ Ευχαριστώ: Μερόι Παρακαλώ: Λότφαν Συγγνώμη: Μπεμπακούντ Ναι: Μπάλε Όχι: Να ΟΚ: Ντορόσ Αγγλικά: Εγκλήσι Έλληνας: Γουνάν Πού είναι: Κοτζάστ Πόσο κάνει: Τσαντέ Ε: Ψωμί: Νουγ/Λαβάς (ανάλογα με τον τύπο) Τουσιάτεα: Τουβάλε Φτηνό: Αρζού Ακριβό: Γκερού Αυτοκίντο: Μασίν

Καππαδοκία από ψηλά

Στο Γκιόρεμε μπορεί να δεις πάνω από 25 αερόστατα να φουσκώνουν και να απογειώνονται πάγια μετά το ξημέρωμα. Η πήση διαρκεί περίπου μία ώρα και, σαν ο καιρός το επιτρέπει, ο πιλότος φέρνει το καλάθι σύριγα στους πιφαστειακούς σχηματισμούς - τις «γούνινες καμινάδες», που λένε και οι ντόπιοι. Η πήση κοστίζει ακριβά (175 ευρώ μαζί με πρωνό), αλλά τα συστήνουμε ανεπιφύλακτα. Πλήρωφρίες: Kapadokya Balloons, τηλ.: 0090.384.271.2442, www.kapadokyaballoons.com

“Σε μια 100% τουριστική περιοχή, ο Τουρκαλάς παραμένει πιο αγνός από τον αντίστοιχο... Ελληναρά. ”

THE WORLD OFFROAD

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΚΑΡΑΝΑΚ

WO

Όσο γιατους διδηγούς; Απρόσεκτοι και επιθετικοί χωρίς λόγο. Όλοι τους, οπότε φυλάγεσσαι και ξέρεις τι σε περιμένει μετά το πρώτο σοκ. Το πραγματικό σοκ όμως, με την καλή έννοια, είναι η υπόδοχη που έχουμε από τους ντόπιους, από την πρώτη κιόλας βραδιά μας στην Ταμπρίζ, Ηβούλα βρίσκεται ξαφνικά περικυλωμένη σε ένα πάρκο από ένα τσούρυμα... μαντιλοφορούσες μαθήτριες και εγώ από μέσα παρέα φοιτηών. Θέλουν να μας φωτογραφίσουν με τα κινητά, να μάθουν για εμάς, για την Ελλάδα και τη Δύση, για το πώς βλέπουμε το Ιράν. Από τότε, οι προσκλήσεις σε σπίτια αρχίζουν να πέφτουν βροχή. Ξέραμε ότι οι Ιρανοί είναι φιλόξενοι λαός, αλλά αυτά που ζουμέτες πόμενες μέρες δεν τα περιμέναμε. Μας φέρνουν φαγητό στο αυτοκίνητο, μας βάζουν στα σπίτια τους, δε μας πάρνουν χρήματα, μας κερνούν τα ψώνια από το μπακάλικο - απίστευτα πράγματα, που δεν τα έχουμε δει πουθενά. Ειδικά οι τουρκόφωνοι Αζροί, που κυριαρχούν στο βορειοδυτικό άκρο της χώρας και στην Κασπία, πρέπει να είναι ο πιο γενναιόδωροι άνθρωποι του πλανήτη. Άρχοντες! Σε κερδίζουν τόσο, που ξεχνάς ότι βρίσκεσαι στη χώρα που εδώ και τρίαντα χρόνια κυβερνάται από μία ελίτ στηλοπορηρηνών μουλάδων, με βάση τους νόμους του Κορανίου. Στο Ιράν βλέπεις τους ανθρώπους να χαίρονται με απλά πράγματα, ξεπερασμένα για τη δική μας νοοτροπία. Χωρίς αλκοόλ, χορό και νυχτερινή διασκέδαση, το ρίκνουν στο πικνικ μέχρι τα μεσάνυχτα. Στα τεράστια καταπράσινα πάρκα που υπάρχουν σε κάθε πόλη, το φαγητό στρωματοσάδα με όλη την οικογένεια, η μπάλα και το λούνα πάρκ είναι οι μόνοι τρόποι διασκέδασης. Μέχρι να μπούμε λίγο πιο βαθιά στο πετούτσχώρας, το καθεστώς μάς έχει κάνει ιδιούτσου. «Αν περνούντοσο καλά και είναι τόσο ανοικτοί οι άνθρωποι, καλά λιο Χομενί», λέμε μεταξύ μας. Χώριστους όλα είναι πάμφθητα και αισθάνεσαι ασφαλής ως ταξιδιώτης όσο πουθενά αλλού...

Ισλαμικός μεσαίωνας;

Μπορείς να αφερώσεις χιλιάδες λέξεις για τις φυσικές ομορφιές, τα αξιοθέατα και τον πολιτισμό που ενγένει συναντάς σε κάθε σου βήμα στο Ιράν. Μετοπετρέλαιο... δωρεάν, του δίνουμε και καταλαβαίνεις τις διαδρομές μέχρινα φτάσουμε στην Τεχεράνη. Από την Ταμπρίζ στης καταπράσινες ακτές της Κασπίας και από τους λασπωμένους δρόμους την πάνω από το Μασουλέχ μέχριν την Καζβίν και τα όρη Αλμπόρτζ (εκεί όπου κρύβονται οι Ισμαϊλίτες Ασσασίνοι), το Discovery γίνεται αγνώριστο από τη λάσπη. Στην Τεχεράνη βλέπεις άλλο πρόσωπο της χώρας, Ημπουρζουάζιατων βόρειων προαστίων βιώνει τη δική της δυτική παρένθεση, εν κρυπτώ, βέβαια. Στους δρόμους βλέπεις BMW 645 και Mercedes CLS, με μοντέρνους γόνους πλούσιων οικογενειών στο τιμόνι. Στις πολυτελείς κατοικίες, πίσω από τις... περίστες πάντα, διοργανώνονται συνεχώς πάρτι, με κάποιανα φτάνουν-όπως μας περιγράφουν- σε επίπεδα αικολασίας. Η μαντλαβήγανει, τα κάλπιτων κορτισών καλύπτονται κάτω από τη Benefit και τα Donna Karan φορέματα, ποπ και ρέβιμουσική πάζιζει στη διαπασών και το αλκοόλ- και ενίστε πούκα- ρέουν σε αφθονία. Όλα με μία δόση υπερβολής, όπως καθετή απαγορευμένο. Με το φόβο του καρφώματος, πάντα, από το συντριπτικό γείτονα ή το χαρφέ, από τους πολλούς που κυκλοφορούν. «Έχω βαρεθεί να κρύβομαι» μαζί με ιματισμένη Ιρανή, γυναίκα ενός από τους τελευταίους εναπομείναντες Έλληνες της Τεχεράνης. Πίσω από τα μηνημένα πτζανάκια, τις γέγυφρες του 16ου αιώνα, τα σκεπασμένα παζάρια- τις κλασικές καρτ ποστάλ του Ιράν, δηλαδή- κρύβεται μια καταπιεσμένη κοινωνία έτοιμη να εκραγεί. Μιλάμε για τις μικρότερες πληκτίς και τα υψηλότερα εισοδήματα, γιατί η πλειονότητα μάλλον εξαικονούθενα ασπάζεται την ισλαμική πανάσταση του '79. Κάπου εκεί, ως επισκέπτης, διχάζεσαι. «Η ισλαμική επανάσταση ήταν ό, τι χειρότερο έχει συμβεί σ' αυτήν τη χώρα», μας λέει ο Μανσούρ από τη Γιαζν. «Τώρα πρέπει να ξεκινήσουμε τη δική μας». «Ζούμε το δικό μας μεσαίωνα και οι περισσότεροι ανθρωποί δεν το καταλαβαίνουν, γιατί δεν ξέρουν τι σημαίνουν ανθρώπινα δικαιώματα» προσθέτει ο Σαμίν, δείχνοντάς μας τη σπασμένη ωλέντη του από το Ξύλο. Πράγματι, δεν μπορεί, λες, εντέται 2008 ένα ερωτευμένο ζευγάρι να μην μπορείνα κυκλοφορήσει στο δρόμο χέρι χέρι, μια κοπέλα να τρώει βουρδουλιές επειδή φάντηκε το μαλλί μέσα από τη μαντλά και μία κοινωνία οιλόκληρη να μην αφήνεται ελεύθερη να διασκεδάσει όπως γουστάρει, να ταξιδέψει. Γιατί νά μην επιλέγει, σε τελική ανάλυση, ο καθένας τον τρόπο ζωής που θέλει; Ωραίο το πικνικ, αλλά όχι για όλους. Αυτό, βέβαια, δε σημαίνει ότι πρέπει να αποκλείσετε το Ιράν από τους ταξιδιωτικούς προορισμούς σας, το αντίθετο μάλιστα. Να αφήσετε τις προκαταλήψεις σας πίσω και να έρθετε εδώ για τα μαθήματα ιστορίας, πολιτισμού και πολιτικής που θα πάρετε. Χώρια που στο Ιράν θα βρείτε μια ανοικτή αγκαλιά από τον πιο ωραίο λαό που έχετε συναντήσει. Η παρουσία ενός ξένου εδώ, όμως, έχει και άλλη σημασία: Είναι ακόμα ένα λιθαράκι για να βγει αυτή η υπέροχη χώρα από το δικό της μεσαίωνα... _A. T. ►►►

